

Kartlegging av naturverdier langs Hoffselva og nedre deler av Holmenbekken. Foreløpig delrapport (11. nov. 2022)

Egil Bendiksen

NINA

Smestaddammen (øvre)

ID: BN00063952

ID-Natur2000: 030110149

Naturtype: Dam

Utforming: Isdam

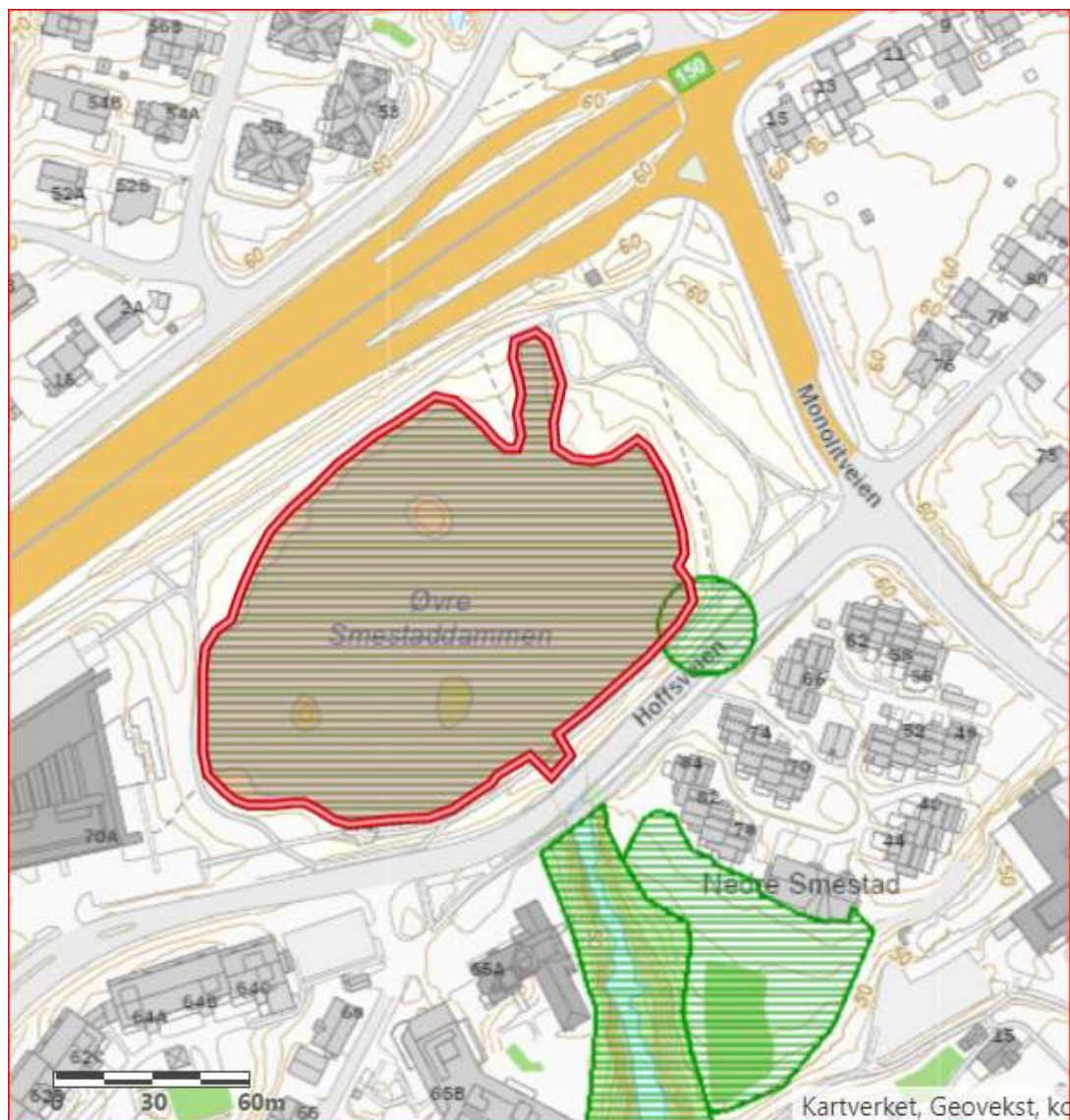
Verdi: B

Utvalgt naturtype: Nei

Registreringsdato: 15. aug. 2022

Registrator: Egil Bendiksen, NINA

Nøyaktighetsklasse: <20 m

Verdibegrunnelse:

Området er vurdert som viktig (B) for biologisk mangfold. Verdien er særlig forbundet med at lokaliteten er et nøkkelområde for flere sjeldne og rødlistede arter av vannfugl. Det er også en frodig sumpvegetasjon.

Innledning

Området er undersøkt av Egil Bendiksen, NINA, på oppdrag fra Oslo kommune, Bymiljøetaten, 15. aug. 2022 i forbindelse med oppdatert registrering av naturverdier langs Hoffselva og Makrellbekken.

Området er tidligere naturtypekartlagt av Siste Sjanse (nå Biofokus), med data lagt inn av Kim Abel i 2001. Det har også vært undersøkt i forbindelse med kartlegging av vasspest (Myrmæl 2012).

Smestaddammene er to kunstige, oppdemmede dammer i Holmenbekken. Dammene ble anlagt i 1886 (Nedre) og 1899 (Øvre) som isdammer, og det var isskjæring i disse helt fram til 1932. Dette var attåttnæring for gårdene i området. Abel opplyser på faktaark av 2001 at dammen har vært under stadige trusler om utbygging og periodevis har vært tørrlagt. Arealene rundt dammen er i stor grad anlagt som park. Dammen ble restaurert i 2000. Det har vært omfattende oppslag av bredt dunkjevle, som er gravd opp av grunneier. Tiltakene var trolig så omfattende at det var negativt for det biologiske mangfoldet.

På nettstedet <http://lokalhistoriewiki.no> opplyses at Øvre Smestaddam under andre verdenskrig ble tappet ned og Smestadleiren anlagt her og i området omkring Smestaddammene. Leiren var en av de største tyske militærleirene. Videre at dammen har vært nedtappet flere ganger senere, men at ørretbestanden hver gang har kommet tilbake.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger like på sørsida av Store ringvei (ring 3) sørvest for Smestadkrysset og like nordvest for Nedre Smestad gård. Dammen er gravd ut som en utvidelse av Holmenbekken, og arealet omkring er ganske flatt. Området ligger på marine avsetninger, som gir et rikt jordsmonn.

Bio-klimaregion: Boreonemoral-overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Langs breddene vokser helofyttvegetasjon med innslag av vierkratt. Det er to store partier helt dominert av bredt dunkjevle i hhv vest og øst. Det er også parti dominert av takrør. Ellers finnes bl.a. fredløs, kattehale, elvesnelle, mjødurt, skogørkvein, vasshøymol, sløke, lyssiv, starrarter og myrhatt. På vestsida er det et kratt med svartor, gråor og gråselje. I nord er det også et belte med gråor og hegg. Det er et par små øyer med sørgepil. Mellom dam og turvei er det også plenpartier.

Artsmangfold:

Foruten ask og alm (begge EN) er det funnet 1 rødlistet planteart i nyere tid, mandelpil (NT) (www.artskart.artsdatabanken.no). Vassmynte (NT) ble funnet her i 1929. (VU).

Dammen er en svært rik fuglebiotop, med registrert fra de senere år, bl.a. hettemåke (CR), sothøne (VU), sivhøne (VU), fiskemåke (NT) og ulike ender, som raster i trekkiden. Det har vært knoppsvane her siden 2009, og de hekker årlig på en av øyene i dammen. Under feltarbeidet var det et foreldrepar med fem unger og et stort antall ender i dammen.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Områdene omkring er et mye brukt parkområde, og naturverdiene knytter seg til vann og sumppreget vannkant.

Fremmede arter:

I beskrivelsen fra 2001 rapporteres det at vasspest (SE) er dominerende i sommerhalvåret. I 2012 ble store mengder undervannsskudd registrert i dammen ved utløpet av Holmenbekken. Også store mengder rett ved utløpet ble observert, mens det ikke ble observert flytematter. I Det ble ikke gjort studier av undervannsvegetasjon i 2022, men det ble ikke observert flytebladsplanter. For øvrig ble det funnet spredt kanadagullris (SE) og det er på Artskart registrert ullborre (SE). Ellers er kanadagås (SE) observert.

Del av helhetlig landskap:

Foruten Nedre Smestaddammen ligger også Holmendammen og dammene i Frognerparken i nærheten, og det er ikke langt ned til fjorden med Bestumkilen og Frognerkilen.

Skjøtsel og hensyn:

Bredt dunkjevle er en art som kan spre seg veldig og true med gjenvoksning. Den har vært bekjempet tidligere og må holdes i sjakk med jevne mellomrom. Det samme gjelder takrør. Kandagullris og ullborre bør bekjempes.

Litteratur:

Myrmæl, Anita, 2012, Kartlegging av vasspest i Oslo og Akershus, 2012, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen, rapportnummer 7/2012.

Nedre Smestaddam

ID: BN00063748

ID-Natur2000: 03011

Naturtype: Dam

Utforming: Isdam

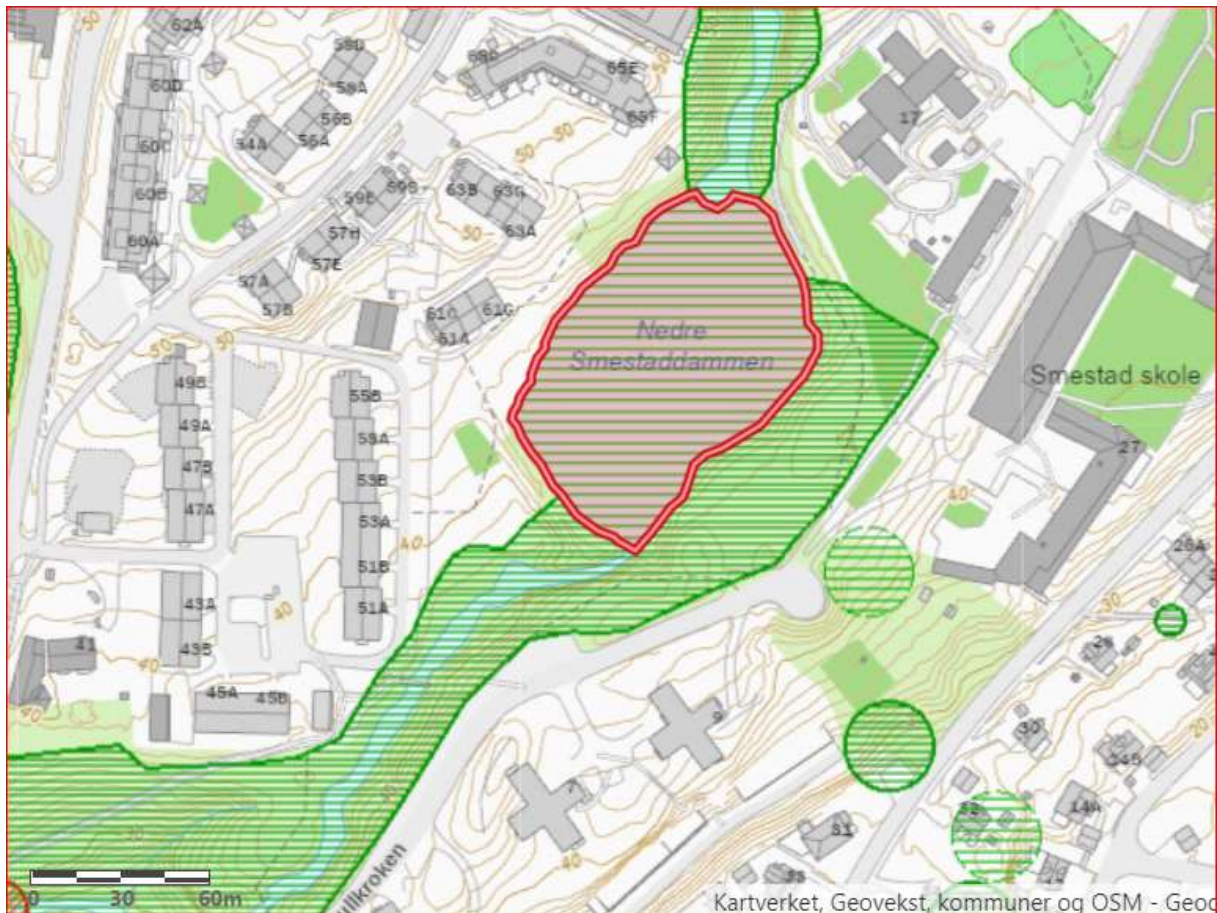
Verdi: C

Utvalgt naturtype: Nei

Registreringsdato: 15. aug. 2022

Registrator: Egil Bendiksen, NINA

Nøyaktighetsklasse: <20 m

Verdibegrunnelse:

Området er vurdert som lokalt viktig (C) for biologisk mangfold. Dammen har viktig funksjon som habitat for vannfugl. Det er også en frodig sumpvegetasjon.

Innledning

Lokaliteten er undersøkt av Egil Bendiksen, NINA, på oppdrag fra Oslo kommune, Bymiljøetaten, 15. aug. 2022 i forbindelse med oppdatert registrering av naturverdier langs Hoffselva og Makrellbekken.

Området er tidligere lagt inn i Naturbase på grunnlag av tidligere søk etter amfibier, med negativt resultat.

Smestaddammene er to kunstige, oppdemmede dammer i Holmenbekken. Dammene ble anlagt i 1886 (Nedre) og 1899 (Øvre) som isdammer og det var isskjæring i disse helt fram til 1932. Dette var attåtnæring for gårdene i området. Nedre Smestaddam er også kalt Bjørnebodammen etter en eiendom i nærheten.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger like på sørsida av Store ringvei (ring 3) sørvest for Smestadkrysset mellom Smestad skole og Hoffveien. Dammen er gravd ut som en utvidelse av Holmenbekken, og arealet omkring er ganske flatt. Området ligger på marine avsetninger, som gir et rikt jordsmonn.

Bio-klimaregion: Boreonemoral-overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Langs breddene vokser i sørlige del mer spredt helofyttvegetasjon med blant annet større forekomster av sverdlilje, men edellauvskogen går også mange steder relativt bratt helt ned mot elvebredden, dels med et smalt overgangsbelt med gråor. I sørvest går plen fra rekkehusfelt delvis helt ut mot bredden. Et stort helofyttparti ligger i nordlige del, omkring utløpet til Holmenbekken. Det er sterkt dominert av bredt dunkjevle, delvis helt overvokst av strandvindel. Andre viktige arter er elvesnelle, fredløs, slyngsøtvier, skogsivaks, åkermynte, engforglemmegei, vasshøymol, hestehov, gulldusk og vasspepper. Vannflaten har stor dekning av nøkkeroser.

Artsmangfold:

Dammen synes å ha et rikt fugleliv. En svanefamilie samt stokkand var på rekkehusplenen ved sørvestre bredd under feltarbeidet. Ellers er fra www.artskart.artsdatabanken.no registrert fra de senere år, hettemåke (CR), sivhøne (VU) og dvergdykker (EN). I 2006 ble registrert sommerfuglarten springfrødråpemåler, i dag (VU). Det er ikke funnet rødlistede plantearter.

Bruk, tilstand og påvirkning:

I motsetning til den øvre Smestaddammen er områdene omkring denne nedre dammen i langt større grad skogdekt og mindre beferdet, men rekkehusfelt med plen grenser som nevnt mot dammen i sørvest. I nordøst kommer dessuten turvei fra nord, som fortsetter som sti sørover i skogen. I nordøst er det også kort vei til bebyggelse med barnehager som det nærmeste.

Fremmede arter:

Det synes ikke å være undersøkt om det finnes vasspest i dammen, jf. iallfall tidligere store forekomster i øvre Smestaddam. Eneste fremmedart som ble registrert er hvitsteinkløver (SE) i form av en mer tilfeldig forekomst på grus i bekkeinnløpet.

Del av helhetlig landskap:

Foruten Øvre Smestaddam ligger også Holmendammen og dammene i Frognerparken i nærheten, og det er ikke langt ned til fjorden med Bestumkilen og Frognerkilen.

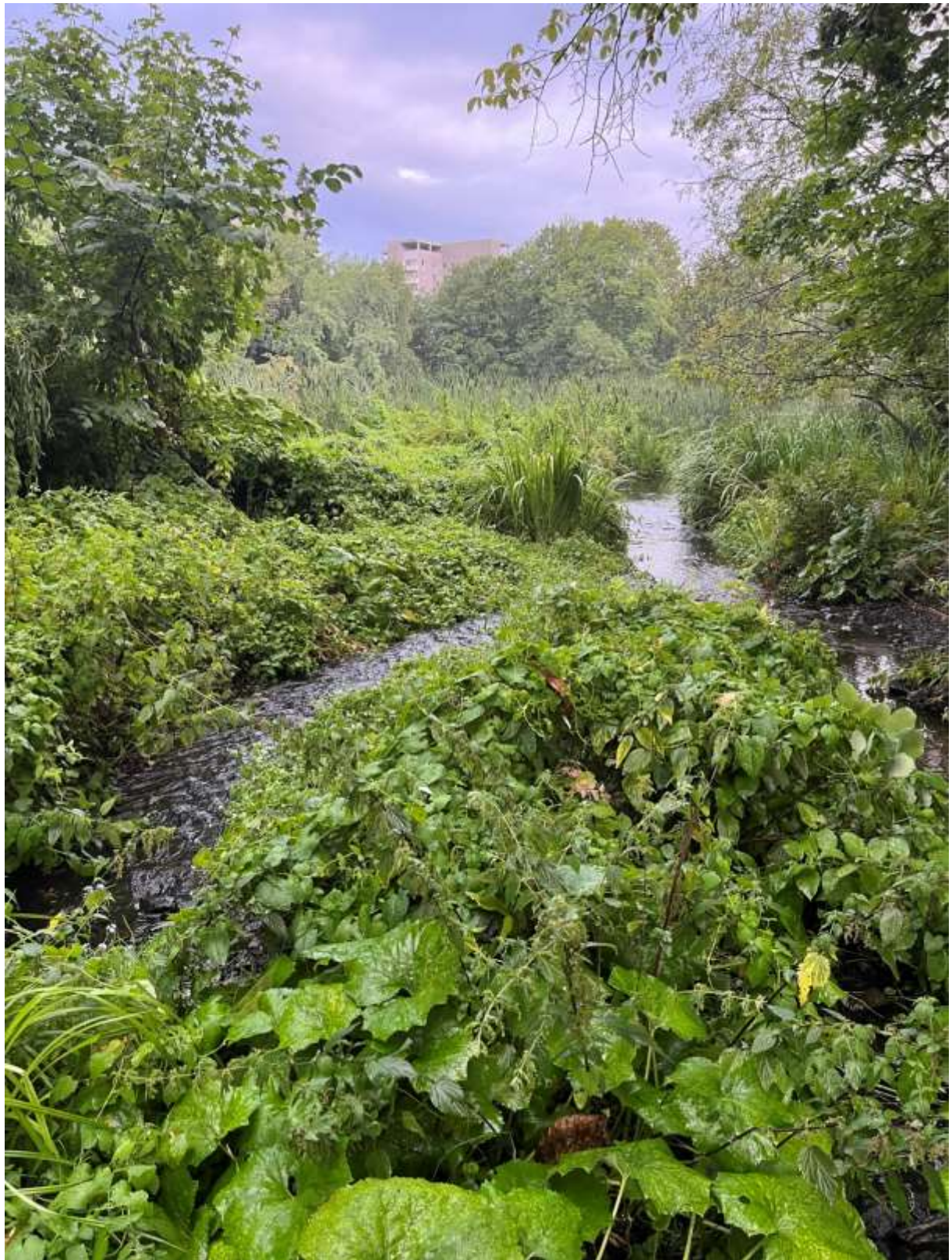
Skjøtsel og hensyn:

Bredt dunkjevle er en art som kan spre seg veldig og true med gjenvoksning. Den må holdes i sjakk med jevne mellomrom. Arten har hatt stor spredning i utbredelse og med økt forekomst de siste tiåra.

Smestaddammen sør (kløft)

ID: BN00064403

ID-Natur2000: 030111127

Naturtype: Rik edellauvskog

Utforming: Rasmark- og ravinealmeskog

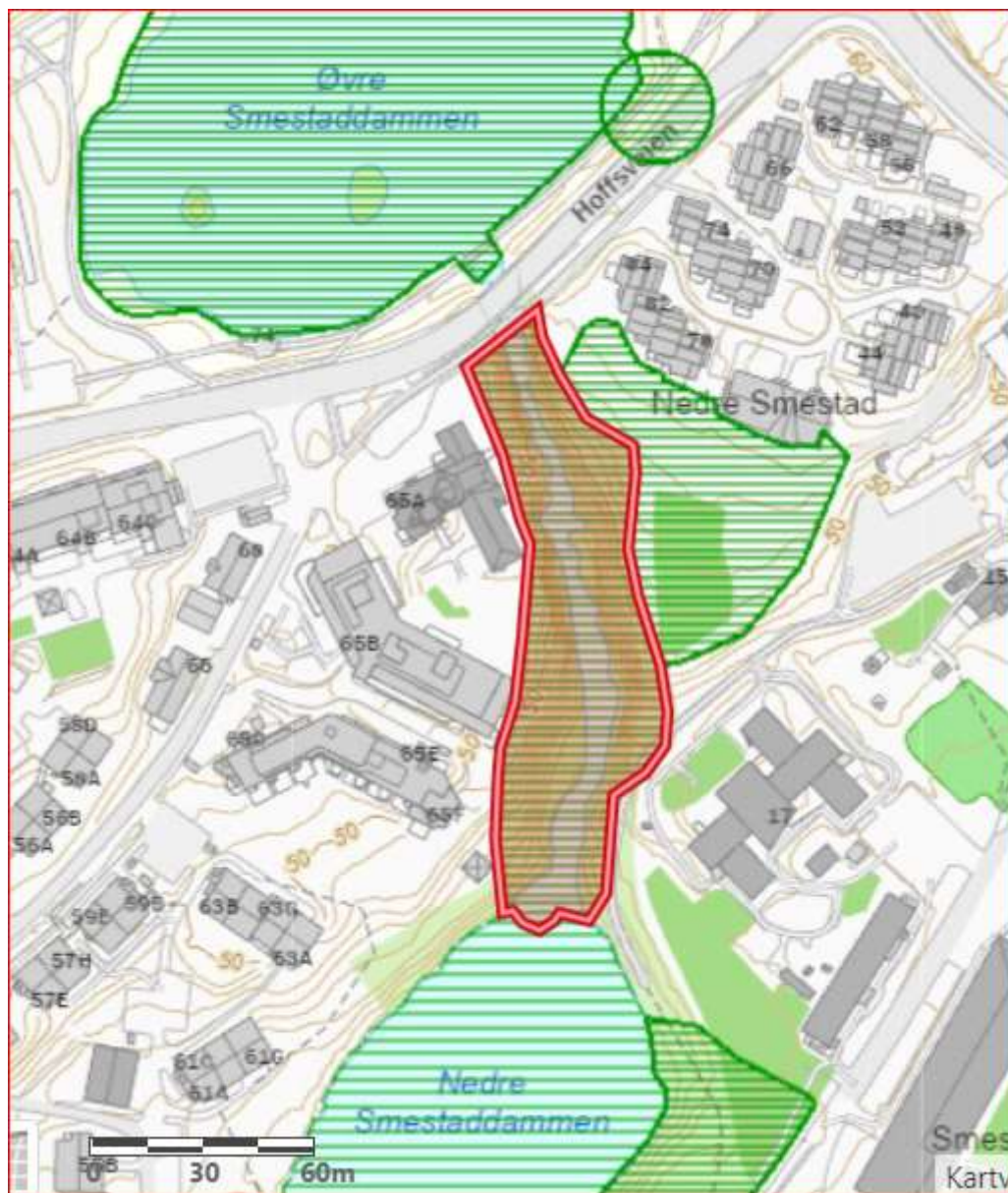
Verdi: A

Utvalgt naturtype: Nei

Registreringsdato: 15. aug. 2022

Registrator: Egil Bendiksen, NINA

Nøyaktighetsklasse: <20 m

Verdibegrunnelse:

Området er vurdert som svært viktig (A) for biologisk mangfold. Det er en velutviklet edellauvskog, med storvokste og vitale alm og ask, begge rødlistede som følge av hhv. almesyke og askeskuddsyke. Det er rikelig med grov dødved i ulike nedbrytningsstadier. Lokaliteten utgjør ei markert lita kløft. Det er funnet flere rødlistearter. Høy vekt oppnås på rødlistearter og habitatkvalitet.

Innledning

Området er sist undersøkt av Egil Bendiksen, NINA, på oppdrag fra Oslo kommune, Bymiljøetaten, 15. aug. 2022 i forbindelse med oppdatert registrering av naturverdier langs Hoffselva og Makrellbekken. Lokaliteten ble lagt inn i Naturbase i 2004, trolig av Siste Sjanse (nå: Biofokus) på grunnlag av undersøkelse i 2003.

Området utgjør ei skogdekt kløft, som ligger mellom de to Smestaddammene, to kunstige dammer i Holmenbekken. Dammene ble anlagt i 1886 (Nedre) og 1899 (Øvre) som isdammer, og det var isskjæring i disse helt fram til 1932. Dette var attåttnæring for gårdene i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger på sørsida av Store ringvei (ring 3) sørvest for Smestadkrysset mellom Smestad skole og Hoffsveien. Området ligger på rike, sedimentære bergarter; ordovicisk skifer og kalkstein i veksling.

Dette er ei markert kløft med trær som klorer seg fast i sidene og med Holmenbekken som dekker mesteparten av bunnen i et strykparti mellom Smestaddammene. På vestsida er det åpne berveggparti, på østsida mest en bratt jordskråning.

Bio-klimaregion: Boreonemoral-overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Rik edellauvskog danner vegetasjonen, og spisslønn, alm og ask dominerer, og i lavere tresjikt, kratt av hassel. Det er også mindre trær av lind. I feltsjikt vokser arter som liljekonvall, skogsalat, ormetelg, løkurt, kratthumleblom, stornesle og stankstorkenebb. I nederste del kryper også sumparter inn langs bekken, som vasshøymol og engfoglemmegei.

Kløfta er med sin topografi vanskelig tilgjengelig, har et ganske uberørt preg og det er store mengder, til dels grovdimensjonert dødved i bunnen i form av tjukke lauvtrekager. Det ble også observert grov askegadd, trolig som følge av askeskuddsyke. Bergveggene har en velutviklet moseflora, begunstiget av høy luftfuktighet. Bekkeløpet er steinet, til dels med stor kampestein.

Artsmangfold:

Tre rødlistede sopparter er funnet på gå grove læger i bunnen. Skrukkebevre (*Auricularia mesenterica*, NT) vokser flere steder. Videre er ifølge www.artskart.artsdatabanken.no funnet almeskinn (*Granulobasidium vellereum*, VU) og ifølge faktaarket fra 2004 gjort tidligere funn av ferskenpote (*Rhodotus palmatus*, EN). Dessuten er det registrert nyresildre (NT). Under feltarbeidet i 2003 ble det observert 5-6 individer av vintererle. Selv om noen av disse observasjonene er gjort noen år tilbake, er kløfta såpass lite påvirket og kvalitetene minst på samme nivå at artene må antas å kunne være her fortsatt. Det hadde i lengre tid vært svært tørt på undersøkelsestidspunktet. Bergveggmoser er samlet, men ikke undersøkt på beskrivelsestidspunkt. Blant annet ble det funnet en del fellmose (*Neckera* sp.).

Bruk, tilstand og påvirkning:

Som påpekt har lokaliteten et svært upåvirket preg som følge av vanskelig tilgjengelighet, men unntaket på dette er hageavfall som dumpes ovenfra fra blokker innenfor bergveggen på vestsida, særlig omkring UTM NM 93906,45244, og også noe fra turvei på østsida, NM 95921, 45219.

Fremmede arter:

Tre arter ble registrert, gullregn (SE), blankmispel (SE)) og spirea, den siste etablert i strø i bekkekant. Noen av disse kan ha kommet inn med hageavfallet.

Del av helhetlig landskap:

Foruten Øvre Smestaddam ligger også Holmendammen og dammene i Frognerparken i nærheten, og det er ikke langt ned til fjorden med Bestumkilen og Frognerkilen.

Skjøtsel og hensyn:

Lokaliteten er verdifull med sin utilgjengelighet og uberørthet. Det er trolig pr. areal den mest dødvedrike lokaliteten langs hele vassdraget. Det er svært viktig at dumping av hageavfall opphører og at det som har blitt dumpet blir ryddet og fraktet bort.

Gullkroken

ID: BN00064176

ID-Natur2000: 030111128

Naturtype: Rik edellauvskog

Utforming: Rasmark- og ravinealmeskog

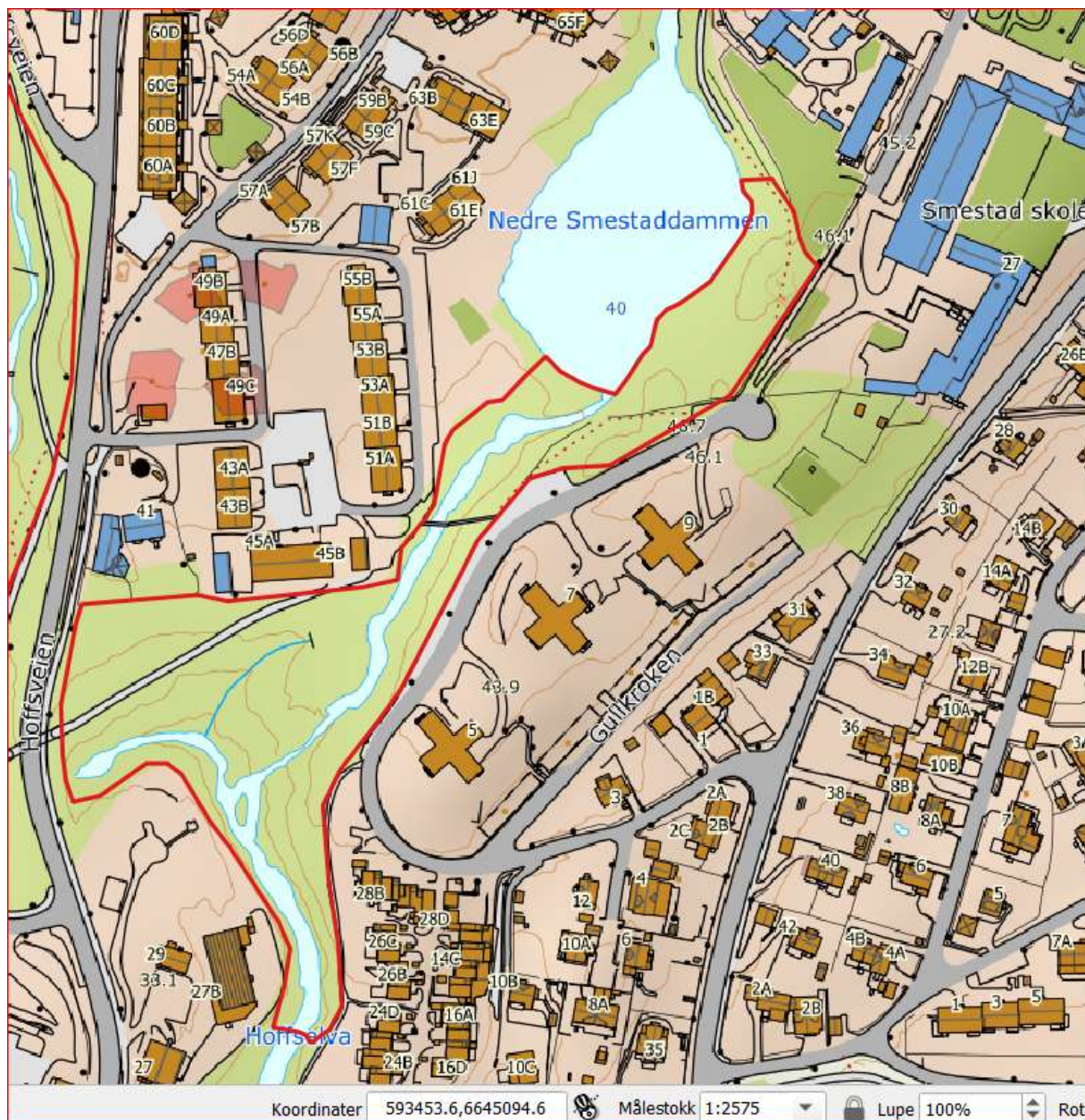
Verdi: A

Utvalgt naturtype: Nei

Registreringsdato: 15. aug. 2022

Registrator: Egil Bendiksen, NINA

Nøyaktighetsklasse: <20 m

Verdibegrunnelse:

Området er vurdert som svært viktig (A) for biologisk mangfold. Det er en svært velutviklet edellauskog, med storvokste og vitale alm og ask, begge rødlistede som følge av hhv. almesyke og askeskuddsyke. Det er rikelig med dødved i ulike nedbrytningsstadier. Topografien er variert med leirraviner og nakne bergvegger, samt elvemiljø knyttet til to bekker/elver som møter hverandre. Også hasselskogen i nord/øst er velutviklet og med rik markvegetasjon. Det er funnet flere rødlistearter. Høy vekt oppnås på alle parametre for verdisetting.

Innledning

Området er undersøkt av Egil Bendiksen, NINA, på oppdrag fra Oslo kommune, Bymiljøetaten, 15. aug. 2022 i forbindelse med oppdatert registrering av naturverdier langs Hoffselva og Makrellbekken.

Området er tidligere undersøkt av Siste Sjanse (nå: Biofokus) i 2004. Også i åra etter er det gjort mange funn her, som er lagt inn på www.artskart.artsdatabanken.no.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten utgjør en større, elveskogslokalitet i byggesonen vest i Oslo i området Hoff/Smestad omkring der Makrellbekken og Holmenbekken møtes og går videre under navnet Hoffselva. Arealet lå tidligere under gårdene Hoff og Smestad. Området ligger på rike, sedimentære bergarter; ordovicisk skifer og kalkstein i veksling.

Topografien innenfor området er variert, der Makrellbekken/Hoffselva har gravd seg ned i dyp ravine og med også en markert og intakt tverravine på nordsida og med eksponerte bergvegger (tydelig kjemisk forvitring/karstformer) samt et bergparti der nederste del av Holmenbekken kaster seg utfor Dronningfossen like før møte med Makrellbekken. Holmenbekken mellom den nedre Smestaddammen og fossen ligger i et smalt vegetasjonsdekket parti der bekken går i kløft, mens partiet på østsida av Nedre Smestaddammens utgjør et slakt ryggparti med bratt skråning ned mot dammen.

Bio-klimaregion: Boreonemoral-overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Den vestre delen av lokaliteten og over til Dronningfossen og også videre nedover langs Hoffselva består av storvokst edellauskog dominert av ask og alm. Særlig noen av asketrærne har anselige dimensjoner. En alm er vernet som naturminne (Hoff gård naturminne, 1958) og en ask skilles ut som egen naturtypelokalitet. I tresjiktet er også lind og spisslønn og noen få furu (bergknausparti) og gran. Det er mørkt under det tette lauvdekket og svært sparsomt med arter i urtesjiktet. Enkelte steder er det noen partier med skvallerkål. Enkeltskudd av kratthumbleblom og lundrapp forekommer spredt.

På og i tilknytning til bergveggen vokser stankstorkenebb, sisselrot, skjørlok, ormetelg, svartburkne og skogsalat. Det er også rikelig med moser, blant annet storklokkemose (*Encalypta streptocarpa*). Grove læger forekommer tallrikt og også noe stor gadd, trolig døde ask drept av askeskuddsyke.

Det nordøstlige partiet har de samme dominerende edellauvtrær; alm, ask og hassel, men er mye mer preget av hasselkrattene, som også gjør at det blir bedre lystilgang og høyere dekning i urtesjiktet. Her er det stedvis rikelig med liljekonvall og også kantkonvall, fingerstarr og hundekveke. Alperips er vanlig i busksjiktet og geitved observert.

Artsmangfold:

Til sammen 10 rødlistede arter er funnet på lokaliteten, jf. www.artskart.artsdatabanken.no. Foruten alm (EN), ask (EN) og lind (NT) er det funnet 1 annen karplante, lodnefiol (EN), 3 sopparter; almebroddsopp (*Hymenochaete ulmicola*, VU), almeskinn (*Granulobasidium vellereum*, VU) og skrukkebevre (*Auricularia mesenterica*, NT), videre 1 lav; klosterlav (*Biatoridium monasteriense*, NT), 1 mose; pelsblæremose (*Frullania bolanderi*) og 1 bille; *Rhizophagus perforatus*, NT.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten har i liten grad preg av slitasje. Det er til dels svært bratt, og ferdsel skjer hovedsakelig på turveier oppe på platåene. Dessuten er det en smal turvei gjennom lia fra Hoffsvæien til bebyggelsen på nordsida av elva, som kanaliserer ferdselen der. Området har gode vekstforhold, og flybilde fra 1956 (www.norgebilder.no) viser at området ovenfor turveien er helt åpent på det tidspunktet, trolig et beite. Skogen synes den gang mer konsentrert nede langs elva.

Fremmede arter:

Det er funnet noen spredte forekomster av fremmedarter. Blankmispel og sprikemispel ble funnet noen få steder under befaringen. Kjempebjørnkjeks (SE) som har vært aktivt bekjempet i Oslo kommune er registrert på Artskart et par steder så seint som 2015 og 2019, men har blitt aktivt utryddet av Bymiljøetaten. Gravmyrt (SE) er observert i sørøst.

Del av helhetlig landskap:

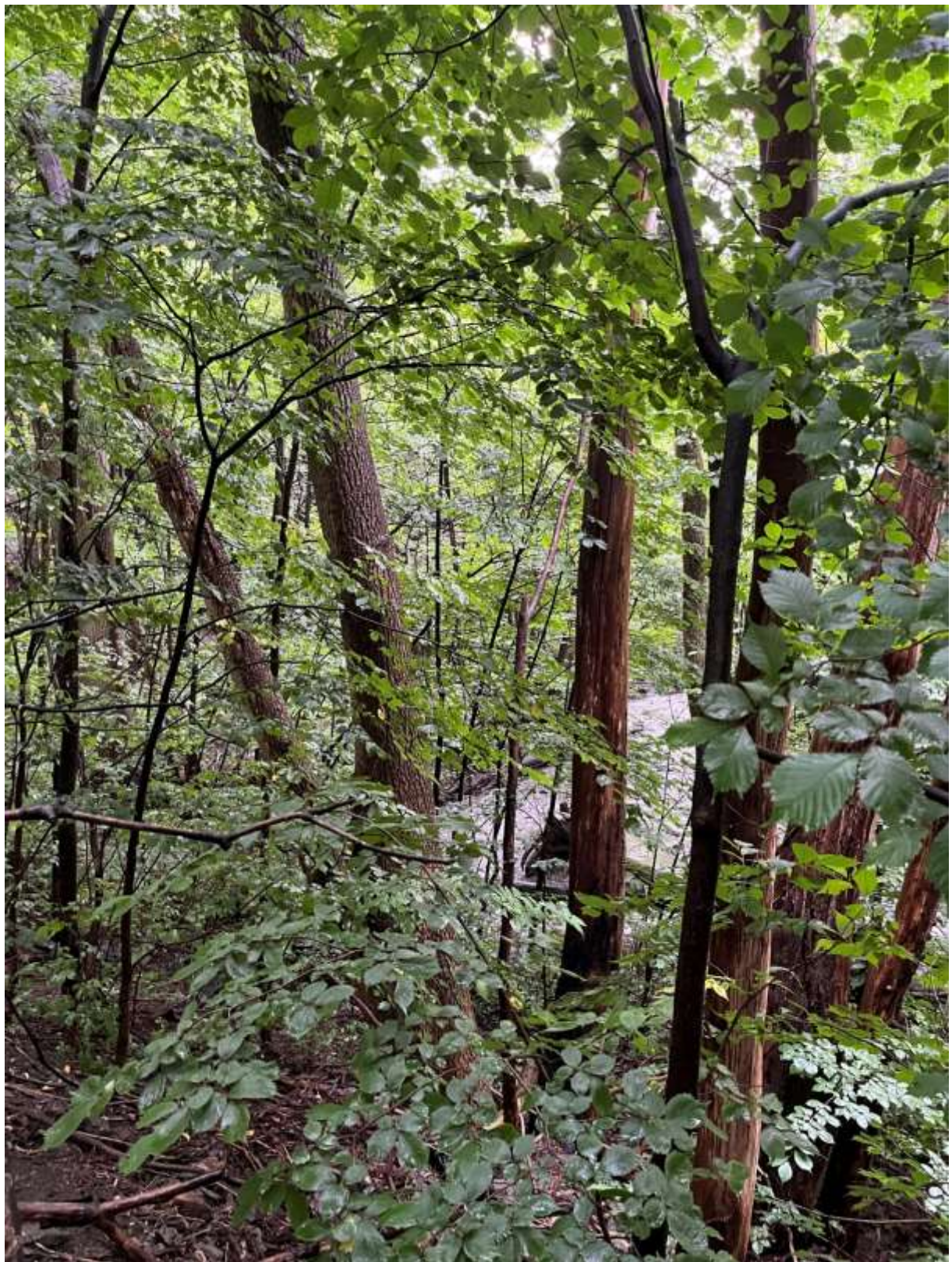
Det er i stor grad sammenhengende edellauskog langs store deler av vassdraget, og denne lokaliteten utgjør den største og mest verdifulle lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn:

Lokalitetens høye naturverdi tilsier at det er viktig at ethvert inngrep som negativt påvirker naturkvalitetene må unngås. Trær som dør og faller bør bli liggende, inkludert råtne eller skadete trær som eventuelt må avvirkes der de kan utgjøre fare. Der stammer faller over sti og turvei bør de flyttes ut i skogen utenfor. Det er viktig at fremmedarter blir bekjempet.

Hoffsdammen

ID: BN00064176

ID-Natur2000: 030110331

Naturtype: Rik edellauvskog

Utforming: Rasmark- og ravinealmeskog

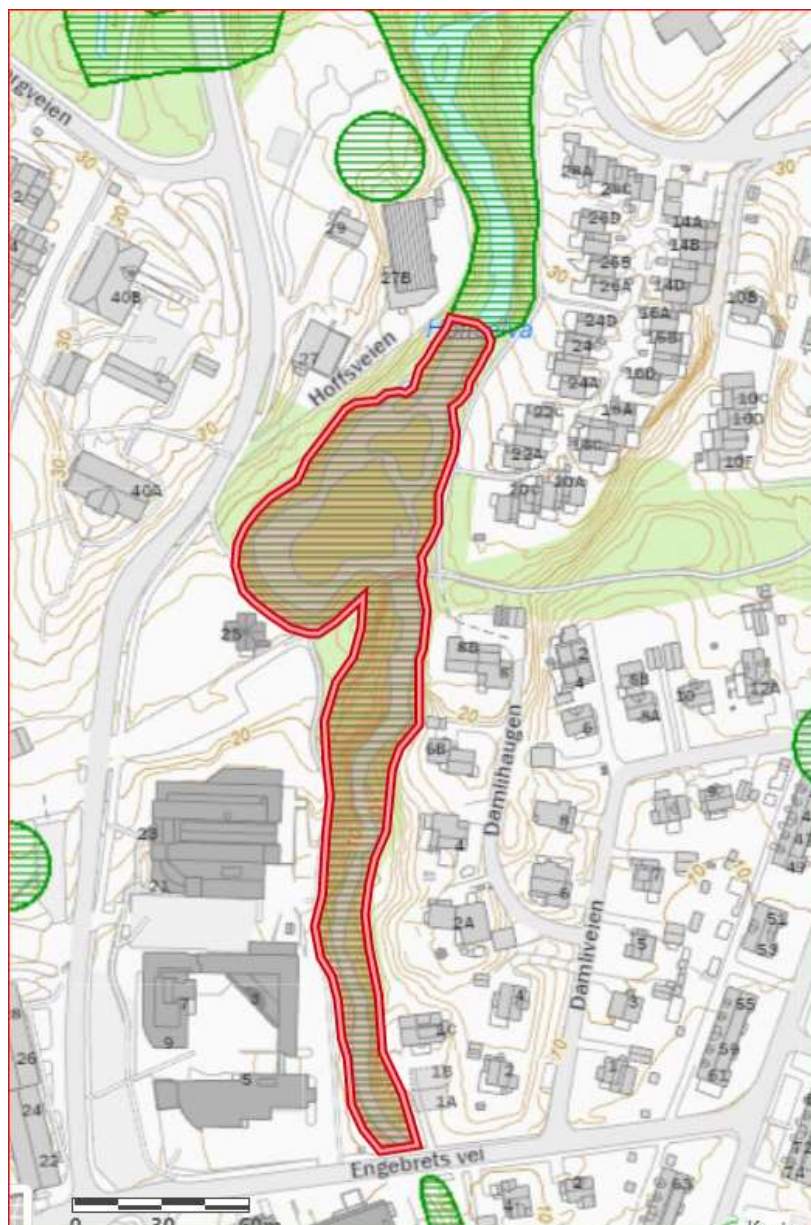
Verdi: B

Utvalgt naturtype: Nei

Registreringsdato: 15. aug. 2022

Registrator: Egil Bendiksen, NINA

Nøyaktighetsklasse: <20 m

Verdibegrunnelse:

Området er vurdert som viktig (B) for biologisk mangfold. Det er en velutviklet edellauvskog, med storvokste og vitale alm og ask, begge rødlistede som følge av hhv. almesyke og askeskuddsyke. Sumpområdet bidrar også positivt til samlet naturverdi, selv om det ikke opprinnelig er naturlig.

Innledning

Området er undersøkt av Egil Bendiksen, NINA, på oppdrag fra Oslo kommune, Bymiljøetaten, 1. sept. 2022 i forbindelse med oppdatert registrering av naturverdier langs Hoffselva og Makrellbekken.

Data om området basert på ulike kilder er lagt inn i Naturbase i 2008. Også i åra etter er det gjort mange funn her, som er lagt inn på www.artskart.artsdatabanken.no. Sumpområdet anses her som et delelement i et polygon klassifisert etter hovedtypen rik edellauvskog slik det er avgrenset. Lokaliteten skiller seg verdimesig fra nabolokalitet Gullkroken i nord og representerer samtidig det nederste segmentet av Hoffselva der skogen fortsatt utgjør et litt videre belte, til skille fra det smale bekkedraget som følger nedstrøms Engebrets vei og som strekker seg helt ned til Bestumkilen.

Lik som de to Smestaddammen og Holmendammen var også Hoffsdammen en opprinnelig utgravd isdam. Fra 1879 og en tid framover ble den drikkevannskilde for nærområdet omkring (<https://lokalhistoriewiki.no>). Pr. i dag ses restene som en betongdam der det er bru for turvei A3. Fallet i Hoffselva ved Hoffsdammen betegnes som Møllefossen. Her var det kvern eller mølle fra midten av 1800-tallet.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten utgjør strekningen av Hoffselva fra Hoffsdammen i nord og sør til Engebrets vei i sør. Arealet lå tidligere under Hoff gård. Området ligger på rike, sedimentære bergarter; ordovicisk skifer og kalkstein i veksling.

Hoffsdammen er pr. i dag for det meste gjenvokst, og på undersøkelsestidspunktet etter en lengre tørkeperiode var den helt tørr, og framstår som et utvidet elveparti med flere småløp. Nedstrøms dette følger en ganske rett elvestrekning fra nord til sør, i en forsenkning mellom ett bebyggelse på vest- og østside og der skogbeltet er relativt smalt.

Bio-klimaregion: Boreonemoral-overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Det åpne sumpområdet som i dag preger det som før var dam er dominert av arter som sverdlilje, skogsivaks, strutseving, i øvre del bredt dunkjevle og ellers engforglemmegei, bekkekarse og kattehale. Det er samtidig en viss ugrasinnblanding med bl.a. skvallerkål, stornesle og ullborre. I overkant er det et stort buskfelt med gråselje og det er også store ask og bjørk i kanten, samt død alm i nedkant. Det inngår også humle.

Videre nedover fortsetter samme type skog som høyere opp, med dominerende alm og ask av noe varierende alder. En svær ask på platåkanten nedenfor Hoffsdammen skilles ut som egen naturtypelokalitet. Skogbeltet nå blir fort ganske smalt og med sparsom undervegetasjon. Det er flere steder ganske bratt ned til elva, som har steinet bunn.

Artsmangfold:

Fire rødlistede arter er funnet på lokaliteten, alle i Hoffsdammen-utvidelsen; foruten alm (EN) og ask (EN) er observert spissnutfrosk (VU) tilbake i 1989 jf. www.artskart.artsdatabanken.no. Arten ble søkt etter i 2003-04 uten hell og synes ikke å ha vært observert der siden. Dessuten ble det under befaringen nå funnet skrukkebevre (*Auricularia mesenterica*, NT).

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten er klart preget av kulturpåvirkning. Det gjelder dels Hoffsdammen, som i dag stort sett består av en frodig sump fundert på gjenvoksing av en tidligere kunstig dam, dels at elveløpet og skogen danner et ganske smalt restbelte etter at urbanisering og bebyggelse har presset fra begge sider. Det er ofte umulig å bedømme hvor mye som måtte være av naturlige elveskråninger og hva som er påvirket av fyllmasser lenger tilbake i tid.

Fremmede arter:

Det er funnet noen spredte forekomster av fremmedarter. Kjempebjørnnekjeks, som har vært aktivt bekjempet i Oslo kommune, er registrert på Artskart et par steder så seint som 2015 og 2019. Den ble ikke observert i 2022 og er trolig fjernet. Gravmyrt (SE) (og dessuten problemarten edelgran) er nevnt i faktaarket 2008, men ble ikke observert nå. Vasspest ble observert i 2012 (Myrmæl 2012). Fremmedarter observert 2022: ullborre (SE) og hestekastanje (yngre, til dels ganske høye trær i bekkeskråning), PH.

Del av helhetlig landskap:

Det er i stor grad sammenhengende edellauvskog langs store deler av vassdraget.

Skjøtsel og hensyn:

Skal den viktige korridoreffekten opprettholdes, er det viktig at inngrep unngås og at det blir opprettholdt et sammenhengende grøntbelte. Stammer som faller, evt må felles, bør legges igjen i nærheten. Mudring av deler av dam for å forhindre fullstendig gjengroing (jf. anbefaling på tidligere faktaark) opprettholdes som anbefaling.

Litteratur:

Myrmæl, Anita, 2012, Kartlegging av vasspest i Oslo og Akershus, 2012, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen, rapportnummer 7/2012.

Hoffsveien 25

ID:

ID-Natur2000: 030113616

Naturtype: Store trær

Utforming: Ask

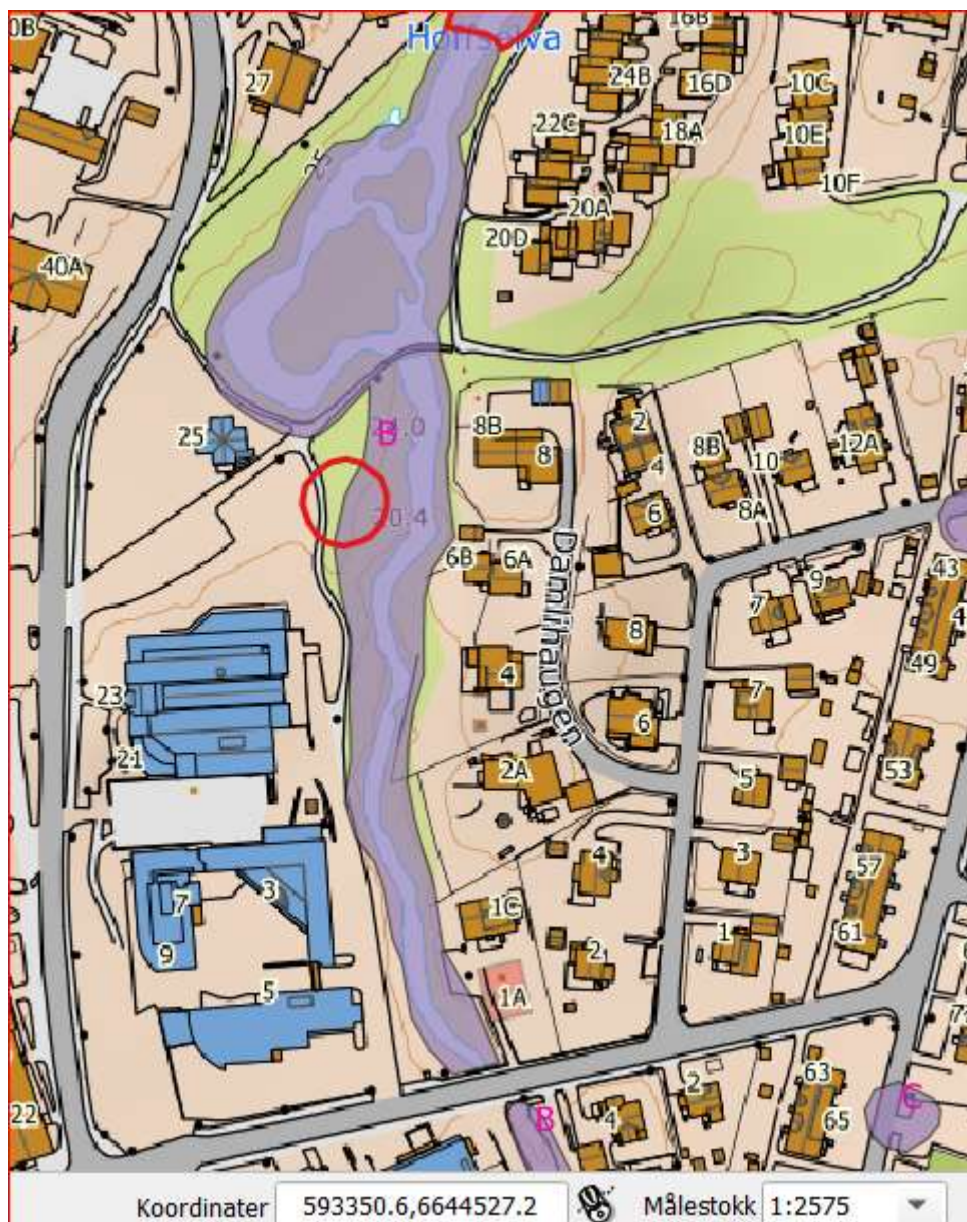
Verdi: C

Utvalgt naturtype: Nei

Registreringsdato: 1. sept. 2022

Registrator: Egil Bendiksen, NINA

Nøyaktighetsklasse: <20 m

Innledning: Området er undersøkt av Egil Bendiksen, NINA, på oppdrag fra Oslo kommune, Bymiljøetaten, 1. sept. 2022 i forbindelse med oppdatert registrering av naturverdier langs Hoffselva og Makrellbekken.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestsida av Hoffselva, like nedenfor Hoffsdammen, 5 m øst for turvei. Treet står rett innenfor bratt skråning ned mot elva, og er del av kantvegetasjonen mot elveskråningen Berggrunnen består av kambrosilurisk skifer og kalkstein. Bio-klimaregion: Boreonemoral-overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen store gamle trær med utforming ask er avgrenset. Asketreet har en omkrets på 292 cm. Kрона er vid, siden treet deler seg i to delstammer i lav høyde, og det er ubetydelig med dødved. Treet har god vitalitet, men det er enkelte grove, døde greiner. Nedfall fra treet blir trolig ryddet fortløpende for det som faller mot turveien. Det er en del utskygging for treet lavere deler, men det rager såpass høyt over all annen vegetasjon at lysforholdene totalt sett er gode.

Stammene har en del påvekst av moser nederste ca. 2,5 m av stammen oppover stammen.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er registrert på lokaliteten.

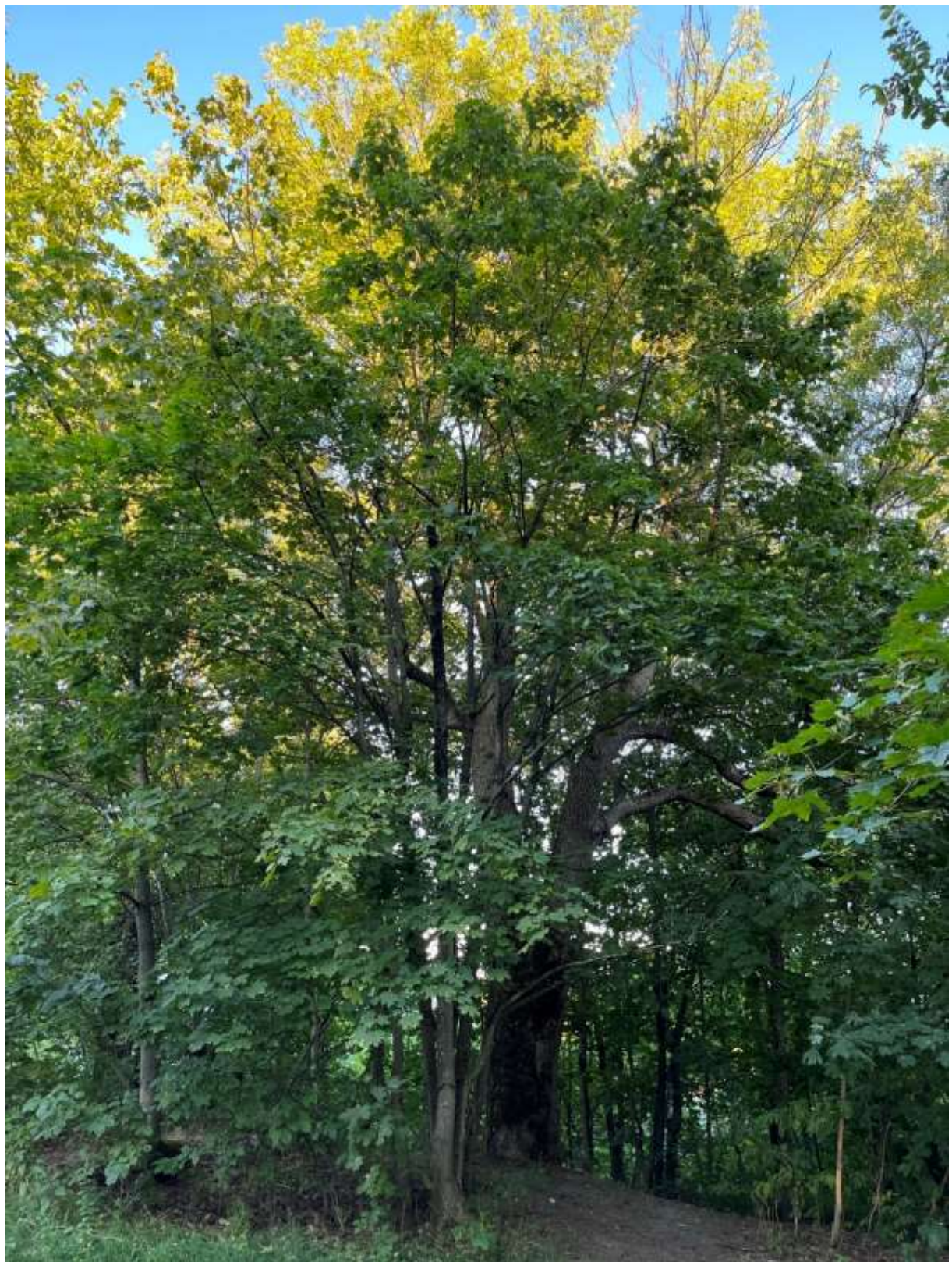
Bruk, tilstand og påvirkning: Det er ikke synlige spor etter beskjæring. Turveien krysser over kroneprojeksjonen på vestsida. Treet er ellers ikke utsatt for noen negativ påvirkning.

Fremmede arter: ingen påviste.

Del av helhetlig landskap: Området er del av et større elvelandskap med relativt høy tetthet av store asker og andre edellauvtrær, noe som er gunstig med hensyn til korte spredningsavstander for aktuelle vedboende arter av ulike organismegrupper som er knyttet til de aktuelle trærne.

Verdivurdering: Store trær uten særlige dødvedkvaliteter, råteskader eller synlige hulheter. Ingen funn av krevende arter. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Treet bør ikke beskjæres mer enn høyst nødvendig ut fra hensyn til sikkerhet. Dette bør vurderes og eventuelt utføres av sertifisert trepleier/arborist. Grove deler av greiner som faller ned eller beskjæres, bør få bli liggende på et passende sted i nærheten. Dersom et tre dør bør det få bli stående, men med en gradvis reduksjon av kronen for å ivareta sikkerhet. Hulrom i stamme/greiner er svært viktige for mange sjeldne insekter, og disse bør ikke fylles igjen når de oppstår. Gravearbeider i nærheten av trærne kan påføre røtter stor skade, noe som kan føre til svekkelse og død. Store trær som dette kan ha viktige røtter vesentlig lenger ut fra stammen enn det som er trekronas dryppsone.

Hoffselva fra Engebrets vei til Bestumkilen

ID: BN00064055

ID-Natur2000: 030110639

Naturtype: Viktig bekkedrag

Utforming: -

Verdi: B

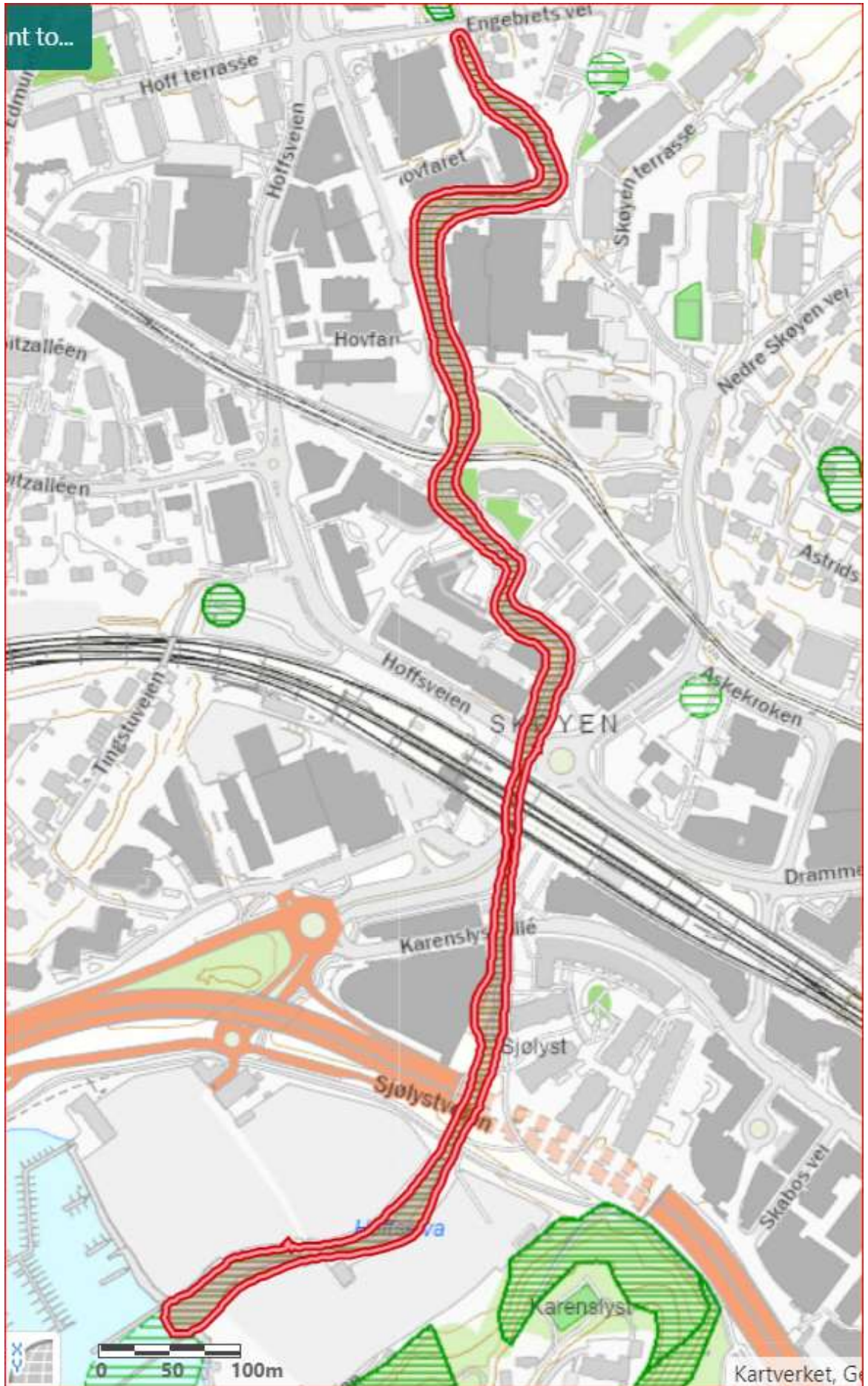
Utvalgt naturtype: Nei

Registreringsdato: 1. sept. 2022

Registrator: Egil Bendiksen, NINA

Nøyaktighetsklasse: <20 m

ent to...

Verdibegrunnelse:

Området er vurdert som viktig (B) for biologisk mangfold, særlig med hensyn til vegetasjonsbeltets funksjon som korridor samt for opprettholdelse av fiskebestanden.

Innledning

Området er undersøkt av Egil Bendiksen, NINA, på oppdrag fra Oslo kommune, Bymiljøetaten, 1. sept. 2022 i forbindelse med oppdatert registrering av naturverdier langs Hoffselva og Makrellbekken.

Området er tidligere lagt inn i Naturbase av Oslo kommune på grunnlag av data om ørret og laks, registreringsdato 1998. Det er ellers minimalt med registrerte funn her fra tidligere, jf.

www.artskart.artsdatabanken.no.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten utgjør den kilometerlange strekningen av Hoffselva fra Engebrets vei ned til Bestumkilen. Bortsett fra de øverste deler som har ligget under Hoff gård, drenerer mesteparten gjennom Skøyen. Det er en trang elvesone som går gjennom et typisk tett bebygd, urbant område, der svært mye er tung næringsbebyggelse. Den åpne elvesonen er også flere steder brutt, først og fremst av trikkelinje, jernbanelinje og E18. Enkelte steder er det også åpent med bl.a. plen helt ut til elvekanten. Området ligger på rike, sedimentære bergarter; ordovicisk skifer og kalkstein i veksling, stedvis med overdekke av et tynt dekke av marine avsetninger av løsmateriale. Selve utløpsområdet, der elva renner ut i Bestumkilen nord for Bygdøy karakteriseres av et smalt belte med vegetasjon på fine løsmasser, der Sjølyst marina ligger på begge sider. Utfyllingen av marinaområdet startet på 1920-tallet, og det antas at elva har blitt forlenget i forbindelse med dette og at vegetasjonen som er der i dag derfor er pionerpreget.

Bio-klimaregion: Boreonemoral-overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

På denne strekningen er det bare en smal skogsone i skråningene der elva har gravd seg ned. Plataene er utbygd og opparbeidet helt ut til kanten. Det antas at også jordene på Skøyengårdene i sin tid har strukket seg helt ut til kanten, men at det kan ha vært noe ungskog som har kommet opp i en mellomperiode, jf. www.norgebilder.no. Trevegetasjonen er særlig karakterisert av alm av ulik alder, også store trær, men ikke av svært store dimensjoner som tilsier avgrensing som Store trær. For eksempel er strekningen mellom trikk og jernbane preget av ungsuksesjon. Det inngår også bl.a. spisslønn og stedvis ganske mye bjørk samt selje. I nedre deler kommer det også inn noe svartor, og nedenfor trikkelinja er det en del gråor. Det er ofte vanskelig å bedømme hva som er påvirket av utfyllinger. Uansett er det svært sparsomt med vegetasjon i de lavere sjikt og da mest mer tilfeldig innkomne arter. Blant annet er registrert lundrapp og ormetelg foruten enkelte fremmedarter.

Utløpsområdet er karakterisert av lauvsuksesjon med en del høyere, men relativt unge trær, dominert av spisslønn, alm, bjørk og selje og med innslag av osp, hegg og små ask. Det er et ganske frodig urtesjikt langs elvekanten, preget av en blanding av fuktighetskrevenne arter og ugras/fremmedarter. Her er notert mjøddurt, fredløs, slyngsøtvier, krypsleie, vasshøymol, takrør, sverdlilje, skogørkvein, stornesle, hestehov, hundekjeks, åkertistel, svinemelde (svært vanlig) og åkerdylle.

Artsmangfold:

Utenom ask og alm (begge EN) er det én rødlistet soppart, skrukkebevre (*Auricularia mesenterica*, NT), som er funnet ett sted i øvre del (2022), www.artskart.artsdatabanken.no. Det er også enkelte registreringer av fugl, blant annet gråhegre.

Fisk: Følgende er hentet fra faktaark, 1998: «Elvestrekning på 1000 m med anadrom ørret og laks. Laks ble første gang påvist i 1992 samt små mengder yngel i 1996. Sjøørretbestanden i elva har god tetthet (ca. 120 stk. på 100 m³). Strekningen varierer mellom hurtigrennende småstryk med steinbunn og roligflytende partier med grus og sand. Bredden varierer fra 1-3 meter med enkelte kulper som er 1-2 m dype. Gyte og oppvekstmulighetene er gode i øvre del av vassdraget» (Enerud & Lund 1999).

I 2016 ble tetthetene av ørret i hele elva vurdert å være stabile (Saltveit mfl. 2016). Likevel betegnes her økologisk tilstand på målestasjoner nedenfor Smestaddammene som dårlig, og Makrellbekken ved samløp med Holmenbekken anses sterkt forurensset. Laks er bare påvist på 1 av 5 stasjoner i 2007 (av 4 måleår etter 1992-93).

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten er klart preget av kulturpåvirkning der elveløpet og skogen danner et ganske smalt restbelte etter at urbanisering og bebyggelse har presset fra begge sider. Det er ofte umulig å bedømme hvor mye som måtte være av naturlige elveskråninger og hva som er påvirket av fyllmasser lenger tilbake i tid. Utløpsområdet ligger ganske avskjermet mot marinaen uten organisert ferdsel eller sti, men det skal være en populær fiskelokalitet.

Fremmede arter:

Kjempebjørnnkjeks, som har hatt store forekomster her tidligere, er bekjempet og trolig borte. Fremmedarter observert under befaringen i 2022: blankmispel-gr. (SE), snøbær (HI), alaskakornell (SE) og kanadagullris (SE, sparsomme mengder), dessuten i tillegg platanlønn (SE) og (trolig) ullborre (SE) i utløpsområdet. To store popler og flere små (balsampoppel, SE?) vokser (trolig plantet) på sørsida av Møllhausen torg (også med større fragment av låg).

Del av helhetlig landskap:

Det er i stor grad sammenhengende edellauvskog langs store deler av vassdraget.

Skjøtsel og hensyn:

Skal den viktige korridoreffekten for ulike organismegrupper opprettholdes, er det viktig at inngrep unngås og at det blir opprettholdt et sammenhengende grøntbelte så langt dette er tilfelle i dag. Stammer som faller, evt må felles, bør legges igjen i nærheten. For fisk er det viktig å sikre at viktige gyte- og oppvekstområder ikke får redusert vannføring og/eller at vandringsveier blir blokkert dessuten å redusere/hindre forurensende utslipp i elva.

Litteratur:

Enerud, J. & Lund, K. 1999. Registrering av sjøørretvassdrag i Oslo og Akershus, 1996-97. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvern avdelingen. 1-1999.

Saltveit, S.J., Bremnes, T., Pvels, H. & Braabrand, Å. 2016. Tilstand for bunndyr og fisk i Hoffselva og Sognsvannsbekken-Frognerelva i 2016. Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. Rapport nr. 59, 40 + vedlegg.

Utløpsområdet.